

Kommissorium for Natur- og landbrugskommissionen

På Danmarks areal skal der være plads til at producere sunde og velsmagende fødevarer af høj kvalitet samt en varieret, mangfoldig og sammenhængende natur. Regeringen ønsker derfor et økonomisk og miljømæssigt bæredygtigt og fremtidsorienteret landbrugserhverv, der fortsat kan bidrage væsentligt til beskæftigelse og eksport i fødevarerektoren. Regeringen ønsker samtidig at stoppe tilbagegangen i og styrke biodiversiteten og forbedre miljøtilstanden i vandmiljøet og bidrage til at bekæmpe klimaforandringer. Der er derfor brug for nye afbalancerede løsninger, så landbrugets rammevilkår fremadrettet understøtter en grøn omstilling med vækst og nye udviklingsmuligheder for erhvervet og samtidig styrker natur-, vandmiljø og klimaindsatsen. Regeringen nedsætter derfor

”en hurtigt arbejdende uafhængig natur- og landbrugskommission til udarbejdelse af forslag til løsning af landbrugets strukturelle og økonomiske og miljømæssige udfordringer, herunder hvordan landbrugserhvervet kan bidrage til klimaindsatsen og til miljø- og naturindsatsen.” (regeringsgrundlaget, 2011).

I lyset af erhvervets økonomiske situation, ønsket om en grøn omstilling og ønsket om efterlevelse af EU-krav er det vigtigt for regeringen, at kommissionens arbejde kommer til at afspejle en tværgående og balanceret tilgang, som tager hensyn til såvel natur, vandmiljø og klima som landbrugets økonomi, beskæftigelse og eksport. På baggrund af kommissionens arbejde ønsker regeringen, at opstille tydelige og langsigtede målsætninger for landbruget og naturen.

I første fase af kommissionens arbejde udarbejdes en statusredegørelse over landbrugets økonomiske situation samt natur-, vandmiljø og klimatilstanden set i forhold til EU kravene på området. På baggrund af statusredegørelsen opstiller kommissionen et eller flere helhedsbilleder for mulige udviklingsveje for dansk natur og landbrug på mellemlangt og langt sigt. I anden fase af kommissionens arbejde udarbejdes konkrete anbefalinger om sammenhængende og tværgående virkemidler og initiativer, som kan bidrage til realisering af en helhedsorienteret strategi for en grøn omstilling af dansk landbrug og en styrkelse af naturen i Danmark.

Første fase af kommissionens arbejde

Kommissionen udarbejder en statusredegørelse over landbrugets økonomiske situation, indtjeningsmuligheder og rammevilkår samt natur-, vandmiljø- og klimatilstanden, herunder status for implementeringen af EU- og andre internationale forpligtelser. Statusredegørelsen skal forholde sig til nedenstående to temaer.

Tema 1: Landbrugets økonomiske situation

Landbruget er udfordret fra flere sider. Landbrugets og fødevarereindustriens produktivitetsudvikling har de sidste ti år været svag, samtidig med at omkostningerne er steget. Erhvervet står svagere på verdensmarkedet. Samtidig er gældsætningen betydelig og vanskeliggør en smidig strukturudvikling og iværksættelsen af investeringer til fremme af den grønne omstilling. Den direkte EU-støtte forventes reduceret, og der skal stilles skarpere krav til bæredygtighed. Samlet betyder det, at der for mange bedrifter kan imødeses vanskeligheder med at opretholde en tilfredsstillende indtjening og reducere de betydelige gældsposter.

Tema 2: Udfordringer for naturen, vandmiljøet og klimaet

Tilsvarende er der udfordringer i forhold til natur, vandmiljø og klimaforandringer. Naturen har behov for mere plads og større sammenhæng mellem de enkelte arealer. Landbruget står centralt i forhold til indsatsen:

- Det er besluttet i FN- og EU-regi, at naturens tilbagegang skal standses inden år 2020. Det er derfor nødvendigt at sikre fuld gennemførelse af Natura2000 - direktiverne og opfølgning på Nagoya Protokollen.
- Vandmiljøet er gennem årtier blevet renere, men der er fortsat behov for en betydelig indsats for at kunne leve fuldt op til EU's krav om et godt vandmiljø, herunder især i forhold til kvælstof.
- Landbruget bidrager fortsat væsentligt til Danmarks udledning af drivhusgasser og en indsats fra landbrugets side er nødvendigt for at sikre opfyldelse af Danmarks klimamålsætninger i 2020.
- Hertil kommer muligheder og udfordringer ved et ændret klima for landbruget ved bl.a. forbedrede dyrkningsbetingelser og behovet for at håndtere de stigende regnmængder.

Første fase af kommissionens arbejde afsluttes med, at kommissionen på baggrund af statusredøgørelsen opstiller et eller flere helhedsbilleder for mulige udviklingsveje af dansk natur og landbrug på mellem og lang sigt. Her vurderes bl.a. økonomiske konsekvenser, konsekvenser for landbrugsproduktionen, indtjeningen og strukturudviklingen samt udviklingen i hele fødevarereklyngen og der tages højde for fuld gennemførelse af EU- lovgivningen på miljøområdet.

Anden fase af kommissionens arbejde

Kommissionen kommer med anbefalinger, der indeholder forslag til virkemidler og initiativer som afspejler en sammenhængende og tværgående tilgang, der kan understøtte realiseringen af en balanceret natur- og landbrugspolitik på kort og lang sigt. Politikken skal understøtte et økonomisk, natur- og miljømæssigt bæredygtigt og fremtidsorienteret erhverv, der giver mulighed for vækst, beskæftigelse og eksport i hele fødevareresektoren. Et bæredygtigt landbrug vil samtidig kunne bidrage til en varieret og mangfoldig natur. Kommissionens anbefalinger skal derfor efterfølgende kunne indgå i realiseringen af Naturplan Danmark.

Kommissionen skal se på en bred vifte af sammenhængende og tværgående virkemidler og initiativer bl.a. indenfor nedenstående tema.

Tema 3: Sammenhængende og tværgående virkemidler og initiativer

- Fødevarerhvervets indtjeningsmuligheder bl.a. inden for udvikling af kvalitetsprodukter med høj værdi herunder økologiske produkter samt anvendelse af miljøteknologiske løsninger samt leverandørhvervenes indtjeningsmuligheder i forbindelse med udvikling og eksport af miljøteknologiske løsninger.
- Incitamentsskabelse i form af f.eks. afgifter, støtte eller målrettet, enkel og fleksibel regulering, planlægning i f.eks. produktionszoner og naturzoner herunder skov, vådområder og beskyttelse af § 3 arealer m.v. samt regulering af store landbrug på linje med anden industri. Herunder undersøges konsekvenser af at etablere obligatoriske beskyttelseszoner omkring vandboringer.
- Finansiering og strukturforhold, f.eks. ejerformer, ejerskifte og generationsskifte i fht. den nødvendige strukturudvikling og tilpasning i erhvervet. Herunder skal ses på problematikken vedrørende yngre økologiske landmænds etablering.
- Finansiering af natur-, vandmiljø- og klimaindsatsen, herunder ved anvendelse af eksisterende erhvervsstøtteordninger, som f.eks. EU's Landbrugspolitik samt landbrugets fonde og private fonde.
- Forskning, udvikling og uddannelse, herunder rådgivningsindsatsen.

Kommissionen skal vurdere effekt, omkostningseffektivitet, erhvervsøkonomiske og samfundsøkonomiske konsekvenser af de foreslåede initiativer og anbefalinger, herunder balancering mellem hensynet til vækst og beskæftigelse og en styrket natur og et bedre miljø.

Præmisser

Kommissionen skal belyse et afbalanceret samspil mellem de forskellige initiativer og anbefalinger.

Ved vurdering af de forskellige virkemidler og initiativer skal kommissionen lægge vægt på hensynet til at gøre reguleringen mere enkel, lettere at administrere og mere overskuelig for de berørte parter. Ligesom kommissionen vurderer spørgsmål om ekspropriation og kompensation ved de forskellige virkemidler og initiativer.

Kommissionens samlede forslag må ikke have statsfinansielle konsekvenser, men kan se på udnyttelsen af muligheder indenfor eksisterende erhvervsstøtteordninger. Kommissionens samlede forslag til finansiering af indsatserne skal tage hensyn til den samlede balance og tage højde for udeståender i forhold til den tidligere regerings jordskattelettelser fra *Grøn Vækst*.

Kommissionen kan inddrage Rammevilkårsanalysen fra Fødevareøkonomisk Institut og rapporten fra Husdyrreguleringsudvalget.

Kommissionen inddrager verserende forslag til EU's landbrugspolitik efter 2013.

Det skal sikres, at kommissionens arbejde er koordineret med en række relevante områder som behandles sideløbende i andre sammenhænge. Det gælder f.eks. Økologi Handlingsplan 2020, Kvælstofudvalget, Klimaplan, skattereform, innovationsstrategi, produktivitetsanalyse og erhvervsstøtteanalyse. Hertil kommer det kommende arbejde med et nationalt landdistriktsprogram.

Sammensætning

Natur- og landbrugskommissionen sammensættes af 12 uafhængige medlemmer inklusiv en formand, der udpeges ud fra deres personlige kapacitet og sagkyndighed inden for økonomi, jordbrug, finansiering, fødevareproduktion, natur, vandmiljø og kvælstof, biomasse/energi, teknologi/innovation, landbrugets klimaforhold, miljø- og landbrugslovgivning samt planlægning.

Kommissionen skal sikre en åben og inddragende proces omkring kommissionens arbejde og med en seriøs inddragelse af interessenterne.

Kommissionen betjenes af et selvstændigt sekretariat nedsat af Fødevareministeriet og Miljøministeriet og med deltagelse af Finansministeriet og Klima-, Energi og Bygningsministeriet. Andre berørte ministerier som Erhverv- og Vækstministeriet, Skatteministeriet og Økonomi- og Indenrigsministeriet inddrages og bidrager i relevant omfang.

Kommissionen vil kunne inddrage ekstern ekspertise i sit arbejde, ligesom kommissionen vil kunne få udarbejdet eksterne analyser.

Proces

Natur- og landbrugskommissionen nedsættes primo 2012. Kommissionen afrapporterer midtvejs medio 2012 med en statusredegørelse og et eller flere helhedsbilleder af udviklingen i dansk natur og landbrug på mellem og lang sigt. På denne baggrund inviterer kommissionen til rundbordsamtale/konferencer med inddragelse af offentligheden. I den forbindelse vurderer

regeringen om der er behov for at justere rammerne for kommissionens videre arbejde. Kommissionen præsenterer sit samlede arbejde på baggrund af alle tre temaer og kommer med sine konkrete anbefalinger til regeringen primo 2013.